

Sbírka soudních rozhodnutí

USNESENÍ SOUDNÍHO DVORA (šestého senátu)

26. listopadu 2020*

„Řízení o předběžné otázce – Článek 99 jednacího řádu – Ochrana spotřebitelů – Směrnice 93/13/EHS – Článek 3 a články 6 až 8 – Směrnice 2008/48/ES – Článek 22 – Zneužívající ujednání ve spotřebitelských smlouvách – Přezkum vnitrostátním soudem i bez návrhu – Vnitrostátní řízení o vydání platebního rozkazu“

Ve věci C-807/19,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Sofijski rajonen sad (obvodní soud v Sofii, Bulharsko) ze dne 4. listopadu 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 4. listopadu 2019, v řízení

„DSK Bank“ EAD,

„Frontex International“ EAD,

SOUDNÍ DVŮR (šestý senát),

ve složení L. Bay Larsen, předseda senátu, C. Toader (zpravodajka) a M. Safjan, soudci,

generální advokát: M. Szpunar,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za „DSK Bank“ EAD V. Michneva, jako zmocněnkyní,
- za Evropskou komisi Y. G. Marinova a G. Goddin, jakož i N. Ruiz Garcíou, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává toto

* Jednací jazyk: bulharština

Usnesení

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článků 6 až 8 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. 1993, L 95, s. 29; Zvl. vyd. 15/02, s. 288, a oprava Úř. věst. 2016, L 303, s. 26), jakož i čl. 22 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS (Úř. věst. 2008, L 133, s. 66).
- 2 Tato žádost byla podána v rámci dvou sporů mezi DSK Bank a společností FrontEx International na straně jedné a spotřebiteli, kteří nejsou účastníky řízení, na straně druhé v rámci řízení o vydání platebního rozkazu.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 93/13

- 3 Článek 3 odst. 1 směrnice 93/13 stanoví:

„Smluvní ujednání, které nebylo individuálně sjednáno, je považováno za zneužívající, jestliže v rozporu s požadavkem poctivosti způsobuje významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, které vyplývají z dané smlouvy, v neprospěch spotřebitele.“

- 4 Článek 6 této směrnice stanoví:

„1. Členské státy stanoví, že zneužívající ujednání použitá ve smlouvě uzavřené prodávajícím nebo poskytovatelem se spotřebitelem nejsou podle jejich vnitrostátních právních předpisů pro spotřebitele závazná a že smlouva zůstává pro strany závaznou za stejných podmínek, může-li nadále existovat bez dotyčných zneužívajících ujednání.

2. Členské státy přijmou nezbytná opatření pro zajištění toho, aby spotřebitel neztratil ochranu, kterou mu poskytuje tato směrnice, proto, že si zvolil právní předpisy třetí země jako právní předpisy použitelné na smlouvu, jestliže smlouva úzce souvisí s územím členských států.“

- 5 Článek 7 odst. 1 uvedené směrnice stanoví:

„Členské státy zajistí, aby v zájmu spotřebitelů a soutěžitelů byly k dispozici odpovídající a účinné prostředky zabraňující dalšímu používání zneužívajících ujednání ve smlouvách, které uzavírají prodávající nebo poskytovatelé se spotřebiteli.“

- 6 Článek 8 též směrnice stanoví:

„Členské státy mohou přijmout nebo ponechat v platnosti přísnější ustanovení slučitelná se Smlouvou v oblasti působnosti této směrnice, aby zajistily nejvyšší stupeň ochrany spotřebitele.“

Směrnice 2008/48

- 7 Znění bodů 9 a 10 odůvodnění směrnice 2008/48 je následující:
- „(9) Úplná harmonizace je nezbytná pro zajištění vysoké a rovnocenné úrovně ochrany zájmů všech spotřebitelů ve Společenství a pro vytvoření skutečného vnitřního trhu. Členskými státy by proto nemělo být povoleno zachovávat ani zavádět jiná vnitrostátní ustanovení, než která jsou stanovena v této směrnici. Toto omezení by se však mělo vztahovat pouze na ustanovení harmonizovaná touto směrnicí. Kde tato harmonizovaná ustanovení nejsou, měly by mít členské státy i nadále možnost zachovávat nebo zavádět vnitrostátní právní předpisy. Členské státy tak mohou například zachovávat nebo zavádět vnitrostátní předpisy o společné a nerozdílné odpovědnosti prodávajícího nebo poskytovatele služeb a věřitele. Jiným příkladem této možnosti členských států by mohlo být zachování nebo zavedení vnitrostátních předpisů o zrušení kupní smlouvy nebo smlouvy o poskytnutí služby, jestliže spotřebitel uplatní své právo odstoupit od úvěrové smlouvy. V této souvislosti by mělo být členskými státy dovoleno, aby u úvěrových smluv na dobu neurčitou stanovily minimální dobu mezi okamžikem, kdy věřitel požádá o splacení úvěru, a okamžikem, kdy musí být úvěr splacen.
- (10) Definice obsažené v této směrnici určují rozsah harmonizace. Povinnost členských států provést ustanovení této směrnice by se tedy měla omezovat na oblast její působnosti stanovenou uvedenými definicemi. Touto směrnicí by však nemělo být dotčeno uplatňování ustanovení této směrnice členskými státy v oblastech, které nespadají do oblasti její působnosti, je-li to v souladu s právem Společenství. [...]“
- 8 Článek 10 odst. 2 této směrnice, nadepsaný „Informace, které mají být uvedeny v úvěrových smlouvách“, obsahuje některé údaje, které musí úvěrová smlouva jasně a výstižně uvádět.
- 9 Článek 17 této směrnice stanoví:
- „1. Jsou-li práva věřitele plynoucí z úvěrové smlouvy nebo samotná smlouva postoupeny třetí osobě, může spotřebitel uplatnit vůči postupníkovi veškeré právní prostředky, které měl k dispozici vůči původnímu věřiteli, včetně vzájemného započtení pohledávek, pokud je v dotyčném členském státě povoleno.
2. Spotřebitel musí být o postoupení uvedeném v odstavci 1 vyrozuměn, s výjimkou případů, kdy původní věřitel po dohodě s postupníkem i nadále spravuje úvěr ve vztahu ke spotřebiteli.“
- 10 Článek 22 odst. 1 této směrnice stanoví:
- „Pokud tato směrnice obsahuje harmonizovaná ustanovení, nesmějí členské státy ve svém vnitrostátním právu zachovávat ani zavádět ustanovení odchylná od ustanovení této směrnice.“

Bulharské právo

GPK

- 11 Ustanovení § 410 odst. 1 a 2 Graždanski procesualen kodeks (občanský soudní řád), zveřejněného v DV č. 83 ze dne 22. října 2019 (dále jen „GPK“), stanoví:

„(1) Navrhovatel může podat návrh na vydání platebního rozkazu:

1. v souvislosti s peněžní pohledávkou nebo pohledávkou na zastupitelné věci, je-li pro tento nárok příslušný obvodní soud (Rajonen sad);

[...]

(2) Návrh musí obsahovat návrh na nařízení výkonu rozhodnutí a splňovat podmínky stanovené v § 127 odst. 1 a 3 a § 128 odst. 1 a 2. V návrhu musí být uvedeny rovněž bankovní údaje nebo informace o jiném způsobu platby.“

- 12 Ustanovení § 411 GPK stanoví:

„(1) Návrh musí být podán k obvodnímu soudu (Rajonen sad), v jehož obvodu má dlužník trvalé bydliště nebo sídlo; tento soud přezkoumá i bez návrhu ve lhůtě tří dnů svou místní příslušnost. [...]

(2) Soud přezkoumá návrh na jednání týkajícím se procesních aspektů a vydá platební rozkaz ve lhůtě stanovené v odstavci 1, s výjimkou případů, kdy:

1. návrh nesplňuje podmínky § 410 a navrhovatel neodstraní nesrovnalosti ve lhůtě tří dnů od doručení;
2. návrh je v rozporu se zákonem nebo dobrými mravy;
3. dlužník nemá své trvalé bydliště nebo sídlo na území Bulharské republiky;
4. dlužník nemá svůj obvyklý pobyt nebo sídlo na území Bulharské republiky nebo na něm nevykonává svou činnost.

(3) Je-li návrhu vyhověno, soud vydá platební rozkaz, jehož kopie je doručena dlužníkovi.“

- 13 Znění § 414 odst. 1 a 2 je následující:

„(1) Dlužník může podat písemný odpor proti platebnímu rozkazu nebo proti jeho části. Odůvodnění odporu se nevyžaduje s výjimkou případů uvedených v § 414a.

(2) Odpor musí být podán ve lhůtě dvou týdnů od obdržení platebního rozkazu; tato lhůta nemůže být prodloužena.“

- 14 Ustanovení § 418 o okamžitém výkonu rozhodnutí stanoví:

„(1) Pokud je k návrhu přiložen dokument uvedený v § 417, na němž je pohledávka založena, může věřitel navrhnout soudu, aby nařídil okamžitý výkon rozhodnutí a vydal exekuční titul.

(2) Soud vydá exekuční titul poté, co ověřil formální správnost dokumentu a konstatoval, že tento dokument potvrzuje existenci vymahatelné pohledávky vůči dlužníkovi. [...]"

15 Ustanovení § 419 odst. 1 až 3 stanoví:

„(1) Proti usnesení, kterým bylo vyhověno návrhu na okamžitý výkon, lze podat individuální opravný prostředek; tento opravný prostředek musí být podán ve lhůtě dvou týdnů od doručení platebního rozkazu.

(2) Individuální opravný prostředek proti usnesení o okamžitém výkonu rozhodnutí musí být podán společně s odporem proti vydanému příkazu k výkonu rozhodnutí; tento opravný prostředek může být založen pouze na úvahách, které jsou vlastní aktům uvedeným v § 417.

(3) Podání opravného prostředku proti usnesení o okamžitém výkonu nemá na výkon rozhodnutí odkladný účinek.“

16 Ustanovení § 420, nadepsané „Odklad vykonatelnosti“, stanoví:

„(1) Odpor podaný proti platebnímu rozkazu nemá odkladný účinek na nucený výkon rozhodnutí v případech uvedených v § 417 bodech 1 až 9, s výjimkou případu, kdy dlužník poskytne věřiteli přiměřenou záruku v souladu s § 180 a § 181 zákona o závazkových a smluvních vztazích [zákon za zadalženijata i dogovorite].

(2) Je-li ve lhůtě pro podání odporu podán návrh na odklad vykonatelnosti doložený písemnými důkazy, může soud, který nařídil okamžitý výkon rozhodnutí, odložit jeho vykonatelnost i v případě, kdy neexistuje záruka ve smyslu odstavce 1.

(3) Rozhodnutí o návrhu na odklad vykonatelnosti může být napadeno individuálním opravným prostředkem.“

Zákon, kterým se mění a doplňuje GPK:

17 Zákon za izmenenie i dopalnenie na GPK (zákon, kterým se mění a doplňuje GPK), DV č. 100 ze dne 20. prosince 2019, (dále jen „zákon, kterým se mění GPK“), stanoví:

„§ 1 Do ustanovení § 7 [GPK] se vkládá následující odstavec 3:

„Soud i bez návrhu provede přezkum existence zneužívajících ujednání obsažených ve spotřebitelské smlouvě. Umožní účastníkům řízení vyjádřit se k těmto otázkám.“

[...]“

18 Do ustanovení § 410 GPK vkládá tento zákon následující odstavec 3:

„Vznikne-li pohledávka na základě spotřebitelské smlouvy, je k návrhu připojena smlouva společně se všemi dodatky a přílohami, jakož i případně obecnými podmínkami, pokud je vyhotovena písemně.“

19 Uvedený zákon vložil do § 411 odst. 2 GPK nový bod 3:

„Soud projedná návrh na jednání týkajícím se procesních aspektů a vydá platební rozkaz ve lhůtě uvedené v odstavci 1, s výjimkou případů, kdy:

[...]

3. návrh je založen na zneužívajícím ujednání obsaženém ve spotřebitelské smlouvě nebo existenci takového ujednání lze rozumně předpokládat“.

20 Tentýž zákon mění a doplňuje § 417 GPK následovně:

„1. V bodě 2 jsou pojmy ‚obce a banky‘ nahrazeny: ‚a obce nebo výpis z účetních knih banky, k nimž je připojen dokument, z něhož vyplývá pohledávka banky, a všechny jeho přílohy, včetně všeobecných obchodních podmínek“.

2. Do bodu 10 se vkládá následující druhá věta: ‚Představuje-li titul zajištění pohledávky vyplývající ze spotřebitelské smlouvy, je třeba k návrhu připojit smlouvu, společně se všemi jejími přílohami, včetně všeobecných obchodních podmínek, pokud je vyhotovena písemně.‘ “

21 Zákon, kterým se mění GPK, doplnil § 420 odst. 1 a 2 GPK takto:

„(1) Odpor podaný proti platebnímu rozkazu nemá odkladný účinek na nucený výkon rozhodnutí v případech uvedených v § 417 bodech 1 až 9, s výjimkou případu, kdy dlužník poskytne věřiteli přiměřenou záruku v souladu s § 180 a § 181 zákona o závazkových a smluvních vztazích [zákon za zadalženijata i dogovorite]. Je-li dlužníkem spotřebitel, záruka nepřekročí třetinu pohledávky.

(2) Soud, který nařídil okamžitý výkon rozhodnutí, může pozastavit jeho výkon, a to i v případě, že neexistuje žádná záruka ve smyslu odstavce 1, pokud byl podán návrh na odklad vykonatelnosti, který je podložen písemnými doklady, z nichž vyplývá, že:

1. pohledávka není splatná;
2. pohledávka je založena na zneužívajícím ujednání obsaženém ve spotřebitelské smlouvě;
3. výše pohledávky dlužné na základě spotřebitelské smlouvy byla vypočtena nesprávně.“

Zákon o smlouvách o spotřebitelském úvěru

22 Ustanovení § 10 zákona o potrebitelskia kredit (zákon o smlouvách o spotřebitelském úvěru) ve znění účinném v době rozhodné z hlediska skutkového stavu v původním řízení (DV č. 17 ze dne 26. února 2019), kterým se provádí ustanovení směrnice 2008/48, ve svém odstavci 1 stanoví:

„Smlouva o spotřebitelském úvěru je uzavřena písemně jasným a srozumitelným jazykem na papíře nebo na jiném trvalém nosiči a všechny náležitosti smlouvy musí být uvedeny jednotným písmem stejného typu, formátu a velikosti, která nesmí být menší než 12, ve dvou vyhotoveních, tedy jedno pro každou smluvní stranu.“

23 Ustanovení § 26 tohoto zákona stanoví:

„(1) Věřitel může pohledávku vyplývající ze smlouvy o spotřebitelském úvěru postoupit třetí osobě pouze tehdy, pokud tato smlouva takovou možnost stanoví.

(2) Jestliže věřitel postoupí pohledávku vyplývající ze smlouvy o spotřebitelském úvěru třetí osobě, má spotřebitel právo vznést proti této třetí osobě všechny námitky, které mohl vznést proti původnímu věřiteli, včetně námitky započtení.“

24 Ustanovení § 33 uvedeného zákona stanoví:

„(1) V případě prodloužení spotřebitele má věřitel nárok na úroky pouze z dosud neuhrazené částky; tyto úroky se vypočítají za délku prodloužení.

(2) Pokud je spotřebitel v prodlení s platbami úvěru, nesmí být penále z prodlení vyšší než zákonné úroky.

(3) Věřitel nemůže odmítnout přijmout částečnou platbu úvěru od spotřebitele.“

Spory v původním řízení a předběžné otázky

- 25 Ve věci týkající se DSK Bank se posledně uvedená domáhala u předkládajícího soudu, aby vydal příkaz k okamžitému výkonu rozhodnutí na základě výpisu z účetních knih ze dne 3. října 2019 vůči spotřebiteli, který není účastníkem řízení.
- 26 DSK Bank uvedla, že dne 8. března 2018 uzavřela smlouvu o spotřebitelském úvěru s uvedeným spotřebitelem, který byl v prodlení s platbou 17 měsíčních splátek, jejichž splatnost uplynula od 20. března 2018 do 20. července 2019. Pokud jde o poslední splatnou platbu, uvedená částka byla vyšší než předchozí částky, a to 564,44 bulharského leva (BGN) (přibližně 288 eur) namísto 167,23 BGN (přibližně 85 eur), aniž bylo v tomto ohledu poskytnuto jakékoli vysvětlení.
- 27 DSK Bank rovněž předložila kopii další smlouvy o spotřebitelském úvěru, která byla uzavřena dne 25. února 2018 za účelem financování mobilního telefonu a pojistného na životní pojištění, jehož příjemcem je banka. Tato smlouva stanoví podmínky pro získání a splacení úvěru, a to platbu 18 měsíčních splátek a všeobecné obchodní podmínky, a je opatřena podpisem spotřebitele.
- 28 Ve věci týkající se společnosti FrontEx International tato společnost tvrdí, že na základě smlouvy o převodu pohledávky společnosti City Cash nabyla pohledávku vůči spotřebiteli, který s touto společností uzavřel dne 15. července 2016 úvěrovou smlouvu. Společnost FrontEx International podala k předkládajícímu soudu návrh na vydání platebního rozkazu směřující proti tomuto spotřebiteli, aniž předložila jakýkoli doklad.
- 29 V obou věcech, které mu byly předloženy, předkládající soud předpokládá existenci zneužívajících ujednání ve smlouvách o spotřebitelském úvěru a chtěl by mít možnost přezkoumat smlouvy, na kterých jsou založeny pohledávky.
- 30 Nicméně zaprvé uvádí, že podle bulharského práva probíhají řízení o vydání platebního rozkazu zjednodušeně a jednostranně, takže před přijetím rozhodnutí o platebním rozkazu nemá spotřebitel možnost se proti němu bránit.
- 31 Zadruhé tento soud odkazuje na judikaturu Varchoven kasacionen sad (Nejvyšší kasační soud, Bulharsko), z níž zejména vyplývá, že v rámci řízení o vydání platebního rozkazu podle § 410 GPK soud neshromažďuje důkazy, neboť účelem řízení není zjištění existence samotné pohledávky, nýbrž provádí pouze přezkum, zda je tato pohledávka popřena, a dále že v rámci řízení podle § 417 GPK soud rozhoduje na základě dokumentu předloženého navrhovatelem, jelikož tento soud může přezkoumat pouze dokumenty, které jsou uvedeny v tomto ustanovení.
- 32 Zatřetí uvedený soud vysvětluje, že s ohledem na pracovní vytížení soudců Sofijski rajonen sad (obvodní soud v Sofii, Bulharsko) nejsou tyto soudci schopni ověřit, zda se ve smlouvách o spotřebitelském úvěru, které jsou připojeny k návrhům na vydání platebních rozkazů, nacházejí zneužívající ujednání.

33 Za těchto podmínek se Sofijski rajonen sad (obvodní soud v Sofii) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Představuje skutečnost, že vnitrostátní soud je mnohem více vytížen než jiné soudy stejného stupně, a proto jeho soudci nemohou přezkoumat akty, které jim byly předloženy a které jsou nebo mohou být předmětem předběžného výkonu rozhodnutí, a zároveň vydat svá rozhodnutí v přiměřené lhůtě, sama o sobě porušení unijního práva [...] v oblasti ochrany spotřebitele nebo jiných základních práv?
- 2) Musí vnitrostátní soud odmítnout vydat rozhodnutí, která mohou vést k nucenému výkonu rozhodnutí, pokud proti tomu spotřebitel nevznesl námitku, v případě, kdy má soud vážné podezření, že návrh je založen na uplatnění zneužívajícího ujednání ve spotřebitelské smlouvě, aniž by se v procesních dokumentech v tomto ohledu nacházely přesvědčivé důkazy?
- 3) V případě záporné odpovědi na druhou otázku, může vnitrostátní soud, má-li pochybnosti, požadovat od smluvní strany, která je prodávajícím nebo poskytovatelem, dodatečné důkazy, a to bez ohledu na to, že podle vnitrostátního práva soud není oprávněn to požadovat v řízení, v němž může být vydán akt nuceného výkonu rozhodnutí, jestliže dlužník nevznesl námitku?
- 4) Vztahuje se požadavek, aby vnitrostátní soud přezkoumal i bez návrhu určité okolnosti vyplývající z unijního práva [...] ve vztahu ke směrnicím v oblasti harmonizace spotřebitelského práva, i v případech, kdy vnitrostátní zákonodárce poskytl spotřebitelům dodatečnou ochranu (více práv) na základě vnitrostátního právního aktu při provedení ustanovení směrnice, které umožňuje poskytnout takovou zvýšenou ochranu?“

34 Předkládající soud rovněž požádal Soudní dvůr, aby o této věci rozhodl ve zrychleném řízení podle čl. 105 odst. 1 jednacího řádu Soudního dvora.

K řízení před Soudním dvorem

35 Rozhodnutím předsedy Soudního dvora ze dne 3. prosince 2019 byl návrh na projednání věci ve zrychleném řízení podle čl. 105 odst. 1 jednacího řádu Soudního dvora zamítnut.

36 Je totiž třeba připomenout, že požadavek zajistit rychlé vyřešení věcí v původních řízeních v souladu s vnitrostátním právem nemůže sám o sobě postačovat k odůvodnění projednání věci ve zrychleném řízení podle čl. 105 odst. 1 jednacího řádu (viz usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 23. prosince 2015, *Vilkas*, C-640/15, nezveřejněné, EU:C:2015:862, bod 8, a ze dne 8. června 2016, *Garrett Pontes Pedroso*, C-242/16, nezveřejněné, EU:C:2016:432, bod 14).

37 Dále, i když je dlužník spotřebitelem, nemohou podle ustálené judikatury pouhé hospodářské zájmy, jakkoli významné a legitimní, samy o sobě odůvodnit projednání věci ve zrychleném řízení (usnesení ze dne 10. dubna 2018, *Del Moral Guasch*, C-125/18, nezveřejněné, EU:C:2018:253, bod 11 a citovaná judikatura).

38 Stejně tak pouhý zájem procesních subjektů na tom, aby byl co nejrychleji určen rozsah práv, která pro ně vyplývají z unijního práva, jakkoli důležitý a legitimní, ani hospodářská nebo společensky citlivá povaha věci v původním řízení neimplikují, že je nutné ji projednat co nejdříve ve smyslu čl. 105 odst. 1 jednacího řádu Soudního dvora (viz usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 13. dubna 2016, *Indėlių ir investicijų draudimas*, C-109/16, nezveřejněné, EU:C:2016:267, body 8 a 9, jakož i ze dne 15. února 2016, *Anisimovienė a další*, C-688/15, nezveřejněné, EU:C:2016:92, bod 8 a citovaná judikatura).

- 39 Usnesením ze dne 28. května 2020, došlým kanceláři Soudního dvora dne 3. června 2020, předkládající soud upřesnil legislativní změny GPK, které vstoupily v platnost dne 24. prosince 2019 na základě zákona, kterým se mění GPK. Rozhodnutím předsedy Soudního dvora ze dne 22. června 2020 bylo toto usnesení zapsáno do spisu a oznámeno účastníkům řízení a zúčastněným stranám.

K předběžným otázkám

- 40 Na základě článku 99 jednacího řádu Soudního dvora platí, že pokud lze odpověď na otázku jasně vyvodit z judikatury, nebo pokud o odpovědi na položenou předběžnou otázku nelze rozumně pochybovat, může Soudní dvůr kdykoli na návrh soudce zpravodaje a po vyslechnutí generálního advokáta rozhodnout usnesením s odůvodněním.
- 41 Toto ustanovení je třeba v této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce použít.

K první otázce

- 42 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda unijní právo musí být vykládáno v tom smyslu, že brání tomu, aby vnitrostátní soud, kterému byl předložen návrh na vydání platebního rozkazu, neprovedl přezkum případné zneužívající povahy ujednání smlouvy uzavřené mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem z důvodu takových praktických obtíží, jako je jeho pracovní vytížení.
- 43 Úvodem je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury lze účinnou ochranu práv vyplývajících ze směrnice 93/13 zaručit pouze za podmínky, že vnitrostátní procesní systém umožňuje v rámci řízení o vydání platebního rozkazu nebo řízení o výkonu takového platebního rozkazu, aby soud přezkoumal i bez návrhu případnou zneužívající povahu ujednání obsažených v dotyčné smlouvě (rozsudek ze dne 20. září 2018, EOS KSI Slovensko, C-448/17, EU:C:2018:745, bod 45 a citovaná judikatura). V případě, že vnitrostátní soud rozhodující v rámci řízení o vydání platebního rozkazu sám konstatuje, jak je tomu ve věci v původním řízení, že je třeba přezkoumat zneužívající povahu ujednání dotčených smluv, musí mít skutečnou možnost provést tento přezkum.
- 44 Je třeba rovněž připomenout, že organizace soudnictví v členských státech, včetně ustanovení o přidělování věcí, spadá do pravomoci těchto států. Při výkonu této pravomoci jsou však členské státy povinny dodržovat povinnosti, které pro ně vyplývají z unijního práva (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 26. března 2020, Miasto Łowicz a Prokurator Generalny, C-558/18 a C-563/18, EU:C:2020:234, bod 36, jakož i citovaná judikatura).
- 45 Případné praktické obtíže spojené s pracovním vytížením tak nemohou odůvodnit nepoužití unijního práva. Každý vnitrostátní soud pověřený v rámci své pravomoci použitím ustanovení unijního práva má povinnost zajistit plný účinek těchto norem (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 9. března 1978, Simmenthal, 106/77, EU:C:1978:49, bod 21, jakož i ze dne 11. září 2014, A, C-112/13, EU:C:2014:2195, bod 36).
- 46 Skutečnost, že vnitrostátní soud má mnohem větší vytížení než jiné soudy stejného stupně, tudíž nezbavuje soudce tohoto soudu povinnosti uplatňovat účinně a v plném rozsahu unijní právo.
- 47 Vzhledem k výše uvedeným úvahám je třeba na první otázku odpovědět tak, že unijní právo musí být vykládáno v tom smyslu, že brání tomu, aby vnitrostátní soud, kterému byl předložen návrh na vydání platebního rozkazu, neprovedl přezkum případné zneužívající povahy ujednání smlouvy uzavřené mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem z důvodu takových praktických obtíží, jako je jeho pracovní vytížení.

K druhé a třetí otázce

- 48 Podstatou druhé a třetí otázky předkládajícího soudu, které je třeba přezkoumat společně, je, zda čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13 musí být vykládány v tom smyslu, že brání tomu, aby vnitrostátní soud, kterému byl předložen návrh na vydání platebního rozkazu, pokud předpokládá, že tento návrh je založen na zneužívajícím ujednání obsaženém ve smlouvě o spotřebitelském úvěru ve smyslu směrnice 93/13, mohl v případě, že spotřebitel nevznesl námitku, požádat věřitele o doplňující informace, aby přezkoumal případnou zneužívající povahu tohoto ujednání.
- 49 Článek 6 odst. 1 směrnice 93/13 stanoví, že zneužívající ujednání nejsou pro spotřebitele závazná. Vzhledem k povaze a významu veřejného zájmu spočívajícího v ochraně spotřebitelů, kteří se ve vztahu k prodávajícímu či poskytovateli nacházejí v nerovném postavení, ukládá směrnice 93/13 členským státům povinnost – jak to vyplývá z jejího čl. 7 odst. 1 ve spojení s jejím dvacátým čtvrtým bodem odůvodnění – zajistit odpovídající a účinné prostředky zabraňující dalšímu používání zneužívajících ujednání ve smlouvách, které uzavírají prodávající nebo poskytovatelé se spotřebiteli (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. července 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Societé Générale, C-698/18 a C-699/18, EU:C:2020:537, bod 52 a citovaná judikatura).
- 50 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že Soudní dvůr již měl příležitost vyjádřit se k výkladu článků 6 a 7 směrnice 93/13, pokud jde o pravomoc vnitrostátního soudu konat i bez návrhu v rámci vnitrostátních řízení o vydání platebního rozkazu.
- 51 Vnitrostátní soud má povinnost posuzovat zneužívající povahu smluvního ujednání spadající do působnosti směrnice 93/13 i bez návrhu, a odstraňovat tak nerovnováhu, která existuje mezi spotřebitelem a prodávajícím nebo poskytovatelem, pouze pokud má za tímto účelem k dispozici nezbytné informace o právním a skutkovém stavu. Jak měl Soudní dvůr příležitost upřesnit, tyto důvody platí rovněž pro řízení o vydání platebního rozkazu (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 13. září 2018, Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, body 42 a 43, jakož i ze dne 11. března 2020, Lintner, C-511/17, EU:C:2020:188, bod 26 a citovaná judikatura).
- 52 V tomto ohledu, pokud právní a skutkové okolnosti, obsažené ve spise předloženém vnitrostátnímu soudu rozhodujícímu v rámci řízení o vydání platebního rozkazu, vzbuzují vážné pochybnosti o zneužívající povaze některých ujednání, na která spotřebitel nepoukázal, ale která souvisejí s předmětem sporu, aniž by bylo možné v tomto ohledu provést konečné posouzení, a tento soud má za to, že je třeba posoudit zneužívající povahu těchto ujednání, přísluší mu, aby v případě potřeby přijal i bez návrhu důkazní opatření za účelem doplnění tohoto spisu tím, že účastníky řízení vyzve při dodržení zásady kontradiktornosti, aby mu poskytli vysvětlení a dokumenty nezbytné k tomuto účelu. Z toho vyplývá, že vnitrostátní soud je povinen přijmout i bez návrhu důkazní opatření za předpokladu, že právní a skutkové okolnosti již obsažené v uvedeném spise vyvolávají vážné pochybnosti o zneužívající povaze některých ujednání (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. března 2020, Lintner, C-511/17, EU:C:2020:188, body 37 a 38).
- 53 Z této judikatury tak vyplývá, že pokud v projednávaném případě vnitrostátní soud, kterému byl předložen návrh na vydání platebního rozkazu založený na pohledávce vyplývající z ujednání ze spotřebitelské smlouvy ve smyslu směrnice 93/13, předpokládá, že tato ujednání mají zneužívající povahu, aniž má možnost provést konečné posouzení uvedených ujednání, může v případě, že spotřebitel nevznesl námitku, požadovat od věřitele v případě potřeby i bez návrhu důkazy, které jsou nezbytné pro posouzení případné zneužívající povahy těchto ujednání.
- 54 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na druhou a třetí otázku odpovědět tak, že čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13 musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání tomu, aby vnitrostátní soud, kterému byl předložen návrh na vydání platebního rozkazu, pokud předpokládá, že tento návrh

je založen na zneužívajícím ujednání obsaženém ve smlouvě o spotřebitelském úvěru ve smyslu směrnice 93/13, mohl v případě, že spotřebitel nevznesl námitku, požádat věřitele o doplňující informace, aby přezkoumal případnou zneužívající povahu tohoto ujednání.

Ke čtvrté otázce

- 55 Úvodem je třeba uvést, že ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že předkládající soud pokládá tuto čtvrtou otázku s ohledem na § 10 odst. 1 zákona o smlouvách o spotřebitelském úvěru, který stanoví minimální velikost písma ve smlouvě, § 26 tohoto zákona, který vyžaduje souhlas spotřebitele s postoupením pohledávky, a § 33 uvedeného zákona, který omezuje sankce z prodlení na výši zákonných úroků.
- 56 Ačkoli se jak směrnice 93/13, tak i směrnice 2008/48 použijí na takové smlouvy uzavřené mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem, jako jsou zejména smlouvy o spotřebitelském úvěru, jak je tomu v obou věcech v původním řízení, jak uvedla Komise ve svém písemném vyjádření, vnitrostátní ustanovení uvedená předkládajícím soudem nelze považovat za ustanovení provádějící směrnici 2008/48.
- 57 Je totiž třeba konstatovat, že směrnice 2008/48 neprovedla harmonizaci v oblasti výňatků z účetních knih bank, ani pokud jde o smlouvy o postoupení pohledávek, jako skutečnosti umožňující vymáhání pohledávky vyplývající ze smlouvy o spotřebitelském úvěru (v tomto smyslu viz usnesení ze dne 28. listopadu 2018, PKO Bank Polski, C-632/17, EU:C:2018:963, bod 31 a citovaná judikatura).
- 58 Naproti tomu, pokud jde o směrnici 93/13, je třeba uvést, že podle jejího článku 1 má sblížit právní a správní předpisy členských států týkající se zneužívajících ujednání ve smlouvách uzavíraných mezi prodávajícím zboží nebo poskytovatelem a spotřebitelem. Podle čl. 3 odst. 1 této směrnice je ujednání považováno za zneužívající, jestliže způsobuje významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran v neprospěch spotřebitele. Kromě toho čl. 4 odst. 2 a článek 5 této směrnice stanoví požadavek, aby smluvní ujednání byla sepsána jasným a srozumitelným jazykem.
- 59 Otázky položené předkládajícím soudem proto budou zodpovězeny pouze s ohledem na ustanovení směrnice 93/13.
- 60 Podstatou čtvrté otázky předkládajícího soudu je, zda musí být články 3 a 8 směrnice 93/13 ve spojení s články 6 a 7 této směrnice vykládány v tom smyslu, že v rámci přezkumu i bez návrhu případné zneužívající povahy ujednání ve smlouvě uzavřené mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem, který vnitrostátní soud provede za účelem určení existence významné nerovnováhy mezi povinnostmi stran podle této smlouvy, může tento soud zohlednit i vnitrostátní právní předpisy zajišťující spotřebitelům vyšší ochranu, než kterou stanoví tato směrnice.
- 61 V tomto ohledu článek 8 směrnice 93/13 stanoví, že členské státy mohou přijmout nebo ponechat v platnosti přísnější ustanovení slučitelná se Smlouvou o FEU v oblasti působnosti této směrnice, aby zajistily nejvyšší stupeň ochrany spotřebitele. Tato směrnice tak provádí minimální harmonizaci. Při posuzování zneužívající povahy dotčeného smluvního ujednání je třeba zohlednit normativní kontext, který spolu s tímto ujednáním určuje práva a povinnosti smluvních stran [rozsudek ze dne 10. září 2020, A, (podnájem sociálního bydlení), C-738/19, EU:C:2020:687, bod 37 a citovaná judikatura].
- 62 Za účelem zodpovězení otázky, zda ujednání způsobuje „významnou nerovnováhu“ v právech a povinnostech stran, které vyplývají z dané smlouvy, v neprospěch spotřebitele, je dále třeba zohlednit především vnitrostátní právní úpravu, která se použije v případě neexistence dohody mezi stranami. Právě tato srovnávací analýza vnitrostátnímu soudu umožní zhodnotit, zda a případně do

jaké míry je právní postavení spotřebitele, které má na základě smlouvy, méně výhodné ve srovnání s právním postavením, jaké by měl podle platné vnitrostátní právní úpravy (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 26. ledna 2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, bod 59 a citovaná judikatura).

- 63 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na čtvrtou otázku odpovědět tak, že články 3 a 8 směrnice 93/13 ve spojení s články 6 a 7 této směrnice musí být vykládány v tom smyslu, že v rámci přezkumu i bez návrhu případné zneužívající povahy ujednání obsažených ve smlouvě uzavřené mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem, který vnitrostátní soud provede za účelem určení existence významné nerovnováhy mezi povinnostmi smluvních stran podle této smlouvy, může vnitrostátní soud zohlednit rovněž vnitrostátní právní předpisy, které zajišťují spotřebitelům vyšší ochranu, než kterou stanoví tato směrnice.

K nákladům řízení

Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (šestý senát) rozhodl takto:

- 1) **Unijní právo musí být vykládáno v tom smyslu, že brání tomu, aby vnitrostátní soud, kterému byl předložen návrh na vydání platebního rozkazu, neprovedl přezkum případné zneužívající povahy ujednání smlouvy uzavřené mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem z důvodu takových praktických obtíží, jako je jeho pracovní vytížení.**
- 2) **Články 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání tomu, aby vnitrostátní soud, kterému byl předložen návrh na vydání platebního rozkazu, pokud předpokládá, že tento návrh je založen na zneužívajícím ujednání obsaženém ve smlouvě o spotřebitelském úvěru ve smyslu směrnice 93/13, mohl v případě, že spotřebitel nevznesl námitku, požádat věřitele o doplňující informace, aby přezkoumal případnou zneužívající povahu tohoto ujednání.**
- 3) **Články 3 a 8 směrnice 93/13 ve spojení s články 6 a 7 této směrnice musí být vykládány v tom smyslu, že v rámci přezkumu i bez návrhu případné zneužívající povahy ujednání obsažených ve smlouvě uzavřené mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem, který vnitrostátní soud provede za účelem určení existence významné nerovnováhy mezi povinnostmi smluvních stran podle této smlouvy, může vnitrostátní soud zohlednit rovněž vnitrostátní právní předpisy, které zajišťují spotřebitelům vyšší ochranu, než kterou stanoví tato směrnice.**

Podpisy